

Mythologia, Venise, 1567 - IV, 15 : De Gratiis

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[45\] : De Gratiis](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IV

[Mythologia, Francfort, 1581 - IV, 15 : De Gratiis](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IV

[Mythologie, Paris, 1627 - IV, 16 : Des Graces](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IV

[Mythologie, Lyon, 1612 - IV, 15 : Des Graces](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - IV, 15 : De Gratiis, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/849>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 128v°-129v°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Grâces](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologiae.

nes, quæ ab hominibus dignitatis suæ oblitis committuntur; cum illud potius ad diuinorum consiliorum mirabilitem spectet, ad quæ cognoscenda excum ell & infans profus humanum genus, cum nulla vis humani ingenii possit rationem diuinæ administrationis percipere. Si cæcitas illa ad libidines hominum transferatur, quo pacto non rectissime excoigitæ ell? aut quo pacto non parvus ipsans est existimandus, qui neg'ecto consilio, rationeque, & gloriæ splendore, omnium iniquitatum & turpitudinum autorem seculer? aut qui omisisse rebus diuinis, & legibus naturæ posthabitis ad impuras volupates fulte feratur, non'ne & illitus & infans est existimandus? Idem Deus nudus singebatur, ad explicandam turpitudinem libidinosorum: quod tamen ad res diuiniores translatum immensam summi Dei liberalitatem & munificentiam significat, quia sine furo & fallaciis mens diuina prouidet rebus humanis, cum nihil omnino inde expectet se commodi relatarum. Cum igitur Cupidinem diuinitus in res humanas transfundи putarunt, merito optimum & pulcherrimum Deum esse dixerunt, quem ab hominum cupiditatibus secerentes celestem Cupidinem appellauint. Atqui in parte animi nostri rationis experte sit, cur nō erit potius Furor & Infania quam Deus vocandus? at nunc de Gratia dicamus.

20.

De gratijs.

Cap. XV.

Gratia, quæ vocare sunt à Latinis, à Græcis δέσμη, aliorum parentum filii ab aliis scriptoribus credite sunt. Hesiod. in Theog. illas ex Eury nome Oceanu filia & è Ioue natas esse tradidit in his verbis.

Τρεις δέ τοι Εὐρυνόμης δέσμης τοιαν καλλιπεπτην.

Διάσπερη μέγα πολυπεπτη νόμη εἶναι,

Διάσπερη, τοι τε φερετο, θεάσθε τηρετική.

Tres sibi & Eury nome Charitas parit, edita magno
Oceano forma præstanti & corpore Nympha.

Euphrosynen, atque Aglaiam, Thaliamq; decoram.

30. **O**rpheus vero in hymno quodam in laudem Charitum composito non Eunomes, sed Euonymas & Iouis filias esse ait in his;

Διανα περιδέσμην περιλανθυτην, οὐ λατεῖ πατεῖ.

Θεοῖς περιδέσμη, τοι τερπετη βούσειλην.

Αἴλαιτη, Ζάλαι, τοι πέφρωτη γελάθησε,

Χαρηπεπτη περιτερη.

Hoc agite o Charites celebres, veneranda propago;

De Ioue prognatæ, Eunomiaq; parentibus olim.

Aglaia, Euphrosynenq; Thaliaq; splendida & claræ
Leristix matres.

40.

Alii Iouis & Autonoës illas filias esse tradiderunt, nominaruntq; Pasylle, Euphrosynen, & Aegialen. Antimachus antiquissimus poeta illas Aegles & Solis filias esse censuit. Has alii duas cantum putarunt, Clitan & Phenam. Alii Auxo & Hegomonen, ut ait Paus. in Bæoticis. Fuit Suadela etiam à nobis nullis inter Gratias numerata. At cùm unior tamen fuit sententia q; tres fuerint, ut in eo versu testatur Meleager;

Τριπλεῖς δέσμη, Τρεις δέσμης δέσμη ὄπει.

Sunt triplices Charites, tres Horæ, castæ & virgines.

Inu-

Iunguntur vni ferè semper à poetis, ut iuxxit Hora. in quarto Carminum;
cum Horas Nymphas appelleret;

Gratia cum nymphis, geminisq; sororibus audet
Ducere nuda choros.

Harum vnam ex teris sororibus iuniorem Aglaiam vulcani aiunt fuisse uxorem, ut eo verso indicatur;

Aglaiam h̄i ē οὐρανοῖς μητέρα εἴσιτο.

Aglaiam facit uxorem Vulcanus at ipsam.

Omnis tamen scriptores Veneris affectas putarunt Gratias, quarum de habitu non parva fuit disputatio: siquidem alii nudas esse, alii indutae fuisse voluerunt. Paul. in Exoticis gratias antiquitus tam à sculptoribus quam à pictoribus, & à poetis cum vestibus introductas fuisse testatur; quarum artifices Pythagoras Parius, & Bupalus, & Apelles extiterunt; & Socrates Sophronisci illas indutas in vestibulo arcis Atheniensium collocauit. His comes pulchras tribuerunt antiqui, ut in hoc carmine testatur Homerus in hymno in Apollinem;

Αύταις πάλιν καθάπερ χαρτί, ταχὶ δέρμα ἔργα.

Pulchritudine Charites, & late protinus Horæ.

Horatius præterea libro primo carminum illas soluisse zonas inquit, cum frustra zona sine vestimentis portari soleat, que cingulum est vellum, cum inquit;

Fernidus tecum puer & solutis
Gratia zonis, properentque Nymphæ.

Ille igitur cum vestibus operarentur antiquitus, vel quia turpe esset aspectu nudas mulieres sine vestibus conspiciri, vel quia brumæ frigora formidarent, vel quia inciderunt in recentiores tanquam in latrones, à quibus spoliate sint: aufugere denique ex orbe terrarum sunt coactæ, ut præclare inquit ille poeta;

Σχετικός πάλιν ποδάριος θεός. Οὐχινδ' αὖτε πέντε.

Ευπεπτούσα, χαρτίτερ' αὐτὸν γάλλον Καίμηνον.

Ipfa Fides perit magnus Deus, ipsa virorum
Et Probitas: terram diffugiunt Charites.

Primus omnium mortalium Gratias templum erexit Eteocles quidam Rex Orchomeniorum; nam sepius ad Orchomenios has locum ire solitas ad fontem Acidalium dixerunt antiqui, ut testis est Strabo libro 9. atque de Gratia haec tenus fabulose. Dicuntur Gratia filia esse Iouis & Eurynomes, quod nihil aliud significat, quam fertilitatem agrorum, frugumque abundantiam; nam οὐ πάλιν significat, ut οὐ πάλιν legem, hæc nimis agrorum libertas non nisi pacis beneficio prouenit, quod ipsum significat etiam Eunomia. ubi enim leges & aquitas dominantur, cessatq; vis, & latrocinia, & direptiones alienarum rerum, tunc agri rident, domus luctantur, tempia Deorum immortalium iucunda sunt, omnibusq; rebus ornamentum accedit. hoc tamen munus non est solius Eurynomes, aut Eunomia, aut Autonoës, quod nomen prudentiam significat; sed etiam Iouis, nam humanæ facultates nullæ sufficiunt ad Gratiarum procreationem, cum diuina clementia opus sit, & aeris temperie optimè affecti. Id enim senserunt illi, qui Solis & Aegles Gratias filias pararunt, cum nihil sine diuina bonitate, Solisq; calore nasci posse crediderint. Est enim profecto Sol omnium elementorum gubernator, è cu-

Kk ius

30

40

Mythologię.

in vi radiorum vbertas agrorum & omnium rerum nitor exoritur. sunt illæ tres sorores creditæ, quia triplex est utilitas agriculturæ, è cultu agrorum scilicet, arborum, & animalium; quare illa nomina merito data sunt Gratias. Est enim ~~gratia~~ amæna arborum pululatio, quippe cum ~~gratia~~ pululare significet, vnde Thalia ducta est. Aglaia splendor est, & Euphrosyne lætitia, quæ ex agrorum cultu & vbertate dominum afficit. Hanc Aglaiam Vulcani uxorem dixerunt, quia splendor etiam sit e singulis artibus proueniens. alii Pasitheatam vnam Gratiarum pro Aglaia esse dixerunt, quod ad gregis aut iumentorum hoc illuc cursitantiū lætitiam spectat; nam ~~gratia~~ curtere significat ~~gratia~~ quouis. Illæ ditz sunt beneficiorum Deæ, quoniam sine fertilitate agrorum nemo diues, nemo munificus esse potest. Dux illarum nos respiciunt, cum una auertatur, quia multiplex est messis & terra liberalitas, quæ tantum frugum aceruum pro exiguo seminum cumulo rediderit, si coeli clementia ita patiatur. Neque placet illorum sententia, qui dicunt pro acceptis beneficiis duplē gratiam referre conuenire; quoniam viri boni multiplicem referunt: at mali non modo nullam, sed iniurias plenunque pro acceptis beneficiis faciunt, quidam enim cum gratias referre nolunt, tum demum se liberos fore arbitratur, si aliquam iræ simulationem inueniant, atque is non vir bonus plane est, sed gratiarum venditor & mercator, qui facit beneficium ut duplex referat. Has virgines putant, quia honestissimum est lucrum è rebus praedictis, neque tamen nudas omnino illas esse cōcesserim, quia nemo nisi insanus, aut Deus optimus & omnium pater nulla spe obliata est munificus. nam quæ in Deo laudabilis est munificencia & liberalitas, illa stultitia est in homine, nisi cum prudentia fuerit conjuncta. vocatæ postea sunt Charites non solum illæ superiores, sed omnia, quæ iucunda viderentur, gratias continere, quæ lætitiam dicta sunt; ut in his inquit Musæus;

30

Τρεις δ' ἵνα μάλιστα χαρίτες πέπονται, τις τρεις αγαλαζούσαι
τρεις χαρίτες φύρασται μηδεμίαν. οὐδὲ τέτοια σφέραι
ἔφελανται μάλιστα, τεττάριε χαρίτες τέτοια.
Tres charites prisca falsò dixerunt; fluebant
Nam charites plures è membris: unus ocellus

40

Ridens florebat centum, vel pluribus, Heros.
Quid igitur sibi per Gratiarum inventionem voluerunt antiqui? homines
ad pacem & ad probitatem hortabantur, quoniam ex his, per diuinam ho-
nitudinem, quæ semper visus bonis est propensa, omnia commoda, omnes di-
nitie, omnis tranquillitas in humanum genus manaret. atque ita homines
ad studium honestissimum agriculturæ hortabantur. Verum cum iniuriae &
soaritiae omnia recta consilia subvertissent, omnemque vitæ tranquillita-
tem, & agricultura studium profanassent, has terram reliquisse inquiunt
poetz; quas cum ad priuata negotia quidam detorsissent, spoliavint, nu-
das ostenderunt, multisque iniuriis affecerunt, & ridicula quedam de illis
cōfinixerunt, quæ illis explanāda relinquimus. nunc vero dicamus de Horis.

De Heris.

Cap. X V I.

Dis Horarum parentibus & nominibus, nulla est dubitatio, aut certe
persevera; cum omnes propè scriptores consentiant illas è Ioue &
Themide